به نام خدا

نام و نام خانوادگی: | آموزش وپرورش ناحیه 3قم | تاریخ: **1402/10/30**

کلاس دوازدهم (303) | **دبیرستان شهدای هفده شهریور** | مدت امتحان: **80 دقیقه**

نام دبیر : **استاد کلایی** | **فارسی3 دیماه 1402** | تعداد سوال: **40در3صفحه**

قلمرو زبانی(۷ نمره) معنی واژه، املا و دستور

1 — **/5**

معنی واژه‌های مشخّص شده را بنویسید.

الف) ای عزیز به خدارسیدن **فرض** است. **ب)** نی **حریف** هرکه از یاری برید.

2 — **/5**

در دوعبارت زیرکدام واژه ها به معنای «به خدای تعالی بازگشتن - روی گردانی» به کار رفته است؟

الف) هر گه که یکی از بندگان گنهکار، دست انابت به درگاه حق بردارد.

ب) ایزد تعالی در او نظر نکند. بازش بخواند باز اعراض کند.

3 — **0/5**

درابیات زیر"غلط های املایی" را بیابید وشکل صحیح آن رابنویسید.

الف)صریرملک عطا داد کردگار تو را/ به جای خویش دهد هرچه گردگار دهد. **ب) گربشکنم این عهد قرامت بکشم.**

4 — **0/5**

املای درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) بگرای چو اژدهای گرزه بخروش چو شرزه شیر **(ارقند – ارغند).**

ب) باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و **(خوان – خان)**نعمت بی دریغش همه جا کشیده.

5 — **0/5**

در هر یک از موارد زیر یک نادرستی املایی دیده می شود؛ آنها را بیابید و درست هر یک را بنویسید.

الف) در خبر است از سرور کائنات و مفخر موجودات و رحمت عالمیان و سفوت آدمیان.

ب) پادشاهی به درویشی گفت که مرا آن لحظه که تو را به درگاه حق، تجلّی و غرب باشد، یاد کن.

6 — **0/5**

در گزینه‌های زیر، واژگانی را که در زبان فارسی «همآوا» دارند، مشخّص کنید.

الف) هر نفسی که فرو می‌رود ممدّ حیات است و چون برمی‌آید مفرّح ذات.

ب) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است.

7 — **0/5**

درست یا نادرست بودن هر یک از موارد داده شده را در جدول زیر تعیین کنید.

		درست	نادرست
الف	در هر دو مصراع بیت زیر، فعل اسنادی به کار رفته است. سرمن ازنالهٔ ی من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست.		
ب	در عبارت زیر یک فعل اسنادی به معنای «شد» وجود دارد. پس عشق از بهر این معنی، فرضِ راه آمد. کار طالب آن است که در خود جز عشق نطلبد.		

8 — **0/5**

در عبارت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی شناسایی کنید.

" چشم بگشا به گلستان و ببین جلوهٔ آبِ صاف در گل و خار"

۹ — **0/5**

نقش دستوری واژه‌های مشخّص شده را بنویسید.

الف) « دانش آموزان جناب کلایی را **استاد** می خوانند.»**ب)** هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست **اسرار** من

10 — **0/5**

در عبارت زیر چه واژه‌ای حذف شده است؟ این جزء به چه قرینه‌ای حذف گردیده است؟

فکری ای هم وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هر کس نکند مثل من است

11 — **0/5**

هر یک از واوهای مشخص شدهٔ متن زیر چه نوع واوی است ؟**(حرف عطف، حرف پیوند)**

الف) کرَم بین **و** لطف خداوندگار گنه بنده کرده ست و او شرمسار.

ب) چون رود امیدوارم بی تابم **و** بی قرارم من میروم سوی دریا جای قرار من و تو.

www.kanoon.ir

12	**با توجه به جمله زیر به چهار پرسش پاسخ دهید.** ■ کودک پایهٔ سوم با توپ سبز تیره خود در هوای بسیار خوب بازی می‌کرد.هیزم بیاورد از دشت صد کاروان. **الف)** کدام واژه قید صفت است؟ **ب)** کدام واژه صفت صفت است؟ **پ)** کدام واژه "ممیز " است؟ **ت)** کدام واژه صفت مضاف الیه است؟	**1**
13	دردو مصراع زیر نوع «را» چیست؟ ■ **گفت: نزدیك است والی را سرای آن جا شویم.** **گفت تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب.**	**0/5**
	قلمرو ادبی (۵ نمره) حفظ شعر و آرایه های ادبی	
14	**مصراع اول بیت « ..... / هان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی** **الف)** در مکتب حقایق پیش ادیب عشق **ب)** تا راهرو نباشی کی راهبر شوی	**0/25**
15	**مصراع دیگر هر یک از بیت های زیر را بنویسید.** **الف)** گر در سرت هوای وصال است حافظا / باید که خاک ..... **ب)** ..... / فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران	**0/75**
16	دربیت" پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند.""استعاره" کدام است،مفهوم آن را بنویسید.	**۰/۵**
17	**در بیت زیر کدام آرایهٔ ادبی شاخص تراست،توضیح دهید.** " تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دل بند."	**0/5**
18	**در هر بیت آرایه درست را بگزینید.** **الف)** عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را **(اسلوب معادله – حس آمیزی - تلمیح)** **ب)** گفتی: «به روزگاران مهری نشسته» گفتم / بیرون نمی توان کرد حتی به روزگاران **(تضمین – تشبیه - مجاز)**	**۰/۵**
19	**در جملهٔ زیر، مشبه و مشبه‌به بیابید؟** **«بخند؛ زیرا خندهٔ تو برای دستان من شمشیری آخته است.»**	**۰/۵**
۲۰	در عبارت زیر کدام بخش دارای آرایه تناقض است؟ دلیل خود را بنویسید. **«فلک درخاک می غلتید از شرم سرافرازی/اگر می دید معراج زپا افتادن مارا.»**	**0/5**
21	**در جمله زیر کدام عبارت جانبخشی دارد؛ دلیل آن چیست؟** « چشمهٔ آبی سرد از دامنهٔ کوه‌های شمالی ایران به سینهٔ کویر سرازیر می‌شود.»	**0/5**
22	**نام صاحب هر یک از آثار داده شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.** **الف) قصه شیرین فرهاد (احمد عربلو-عیسی سلمانی لطف آبادی)** **ب) کویر (محمد بهمن بیگی - دکتر علی شریعتی)**	**0/5**
23	**از بین آثار زیر، به ترتیب یک اثر از «مولوی» و یک اثر از «عین القضات همدانی» بیابید.** **از پاریز تا پاریس – مثل درخت در شب باران – فیه ما فیه – فی حقیقة العشق – تمهیدات**	**0/5**
	قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درك مطلب	
24)	**معنی و مفهوم عبارات و ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.** زین بی خردان سِفله بستان / دادِ دلِ مردمِ خردمند	**0/5**
25)	پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفهٔ روزی به خطای منکر نبُرد.	**0/75**

www.kanoon.ir

	26) نی حدیث راه پرخون می کند.	**0/5**
	27) ازسیم به سر یکی کُله خود زآهن به میان یکی کمربند.	**/5**
	28) حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب.	**0/5**
	29) بر خلاف حال، پامان به ده باز بود و در شهر، دست و پاگیر نشده بودیم.	**۰/5**
	30) یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می زد.	**/5**
	31) کرانه های فرات خط از کرانهٔ رود تیبر می خواندند.	**0/5**

به پرسشهای مربوط به درک مطلب پاسخ دهید.

32 **مفهوم کلّی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسبت دارد؟** **/25**

«هر کسی کاو دورماند ازاصل خویش / بازجوید روزگـــار وصل خویـش»

الف) «کلّ شَیء یَرجِعُ الی أصله» **ب)** « یا ملائِکتی، قَد استَحیَیتُ مِن عَبدی »

۳3 عبارت مشخص شده کنایه از چیست؟ **«در دفتر زمانه فتد نامش از قلم.»** **۰/5**

۳4 **هر یک از بیت‌های ردیف اول با کدام یک از مفاهیم در ردیف دوم مطابقت دارد؟** **/75**

	ردیف نخست	**ردیف دوم**
	بیت	از ترس چاله به چاه افتادن
الف	صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند	بهره گیری از مرشد وپیر
ب	از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.	تحمل دشواری برای رسیدن به کمال
پ	آیین طریق از نفس پیرمغان یافت /آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند.	شناخت

۳5 منظور از **«نی» و «نیستان»** در بیت‌های زیر چیست؟ **0/5**

بشنو این نی چون شکـــایت می‌کـند از جـدایی‌هـــا حکـــایت می‌کند

کــز نیستان تا مـــرا ببریـــده اند در نفیـــرم مـــرد و زن نالیده اند

۳6 **مفهوم مشترک دو بیت زیر چیست؟** **/25**

الف) خامش منشین سخن همی گوی افسرده مباش خوش همی خند.

ب) شو منفجر ای دل زمانه وان آتش خود نهفته مپسند

37 **واژه‌های مشخص شده نماد چه مفاهیمی اند؟** **0/5**

« ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد »

38 **در بیت زیر، شاعر به کدام پدیده اجتماعی عصر شاعر اشاره دارد؟** **/25**

گفت دیناری بده پنهان و خود را وارهان / گفت کار شرع کار درهم و دینار نیست

39 **در عبارت زیر مقصود از «گل‌های الماس» و «جادّهٔ روشن و خیال انگیز» به ترتیب چیست؟** **0/5**

« آن شب نیز ماه با تلألؤ پرشکوهش از راه رسید و گل‌های الماس شکفتند و قندیل زیبای پروین سر زد و آن جادّهٔ روشن و خیال انگیزی که گویی یک راست به ابدیّت می‌پیوندد.»

40 **با توجه به عبارت زیر نهایت محبت چه نام دارد؟** **۰/25**

« محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. عشق خاص تر از محبت است و محبت خاص تر از معرفت است.»

کامیاب باشید **20**